

Trestní odpovědnost právnických osob a možnost jejich vyvinění prostřednictvím compliance programů

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá trestní odpovědností právnických osob a problematikou compliance programů. Široký prostor pro využití compliance programů otevřela novela TOPO provedená zákonem č. 183/2016 Sb. Touto novelou bylo do TOPO vloženo ustanovení § 8 odst. 5, které právnickým osobám umožňuje, aby se splněním určitých zákonem stanovených podmínek z trestní odpovědnosti vyvinily.

Cílem této práce je především přiblížit oblast compliance včetně tvorby, implementace a obsahu compliance programů. Poukázat na to, že by compliance programy neměly být vnímány pouze v souvislosti s možnou exkulpací, ale naopak by právnické osoby měly využít interdisciplinární povahu těchto programů a učinit z nich univerzální nástroj prevence. Přiblížit compliance program farmaceutické společnosti Teva a demonstrovat na něm, že se opravdu dá vytvořit a implementovat efektivní compliance program. A v neposlední řadě upozornit, že aby se právnická osoba z trestní odpovědnosti vyvinila, nestačí pouhé formální přijetí compliance programu. Zásadní je, aby byl obsah compliance programu reálně naplňován, tzv. „uveden v život“.

Vzhledem k tomu, že oblast compliance včetně compliance programů je jen dílčí problematikou trestní odpovědnosti právnických osob, je diplomová práce věnována rovněž samotnému institutu trestní odpovědnosti právnických osob a vybraným oblastem právní úpravy obsažené v TOPO.

Diplomová práce je systematicky rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola vymezuje pojem právnické osoby a přibližuje vývoj trestní odpovědnosti právnických osob v oblasti kontinentálního a anglosaského práva.

Druhá kapitola pojednává o tom, že na rozhodnutí zavést trestní odpovědnost právnických osob nepanovala obecná shoda. Jsou přiblíženy argumenty stoupců trestní odpovědnosti právnických osob i argumenty skupiny, jež proti zavedení tohoto druhu odpovědnosti brojila. V této kapitole je rovněž přiblížena cesta, jež vedla k samotnému přijetí TOPO, koncepce trestní odpovědnosti právnických osob, působnost TOPO a institut přičitatelnosti, jenž je jádrem právní úpravy této odpovědnosti.

Třetí kapitola se zabývá exkulpačním ustanovením § 8 odst. 5 TOPO. Pojednává o nevhodně zvolené terminologii a formulaci ustanovení, o výkladu exkulpačních podmínek a o hlediscích použitelnosti § 8 odst. 5 TOPO, jež byla zformulována Metodikou Nejvyššího státního zastupitelství.

Čtvrtá a zároveň poslední kapitola přibližuje vývoj problematiky compliance, poukazuje na interdisciplinární povahu compliance programů. Pojednává o tvorbě, implementaci a obsahu compliance programů, o významu compliance oddělení a compliance officera. Podkapitola pojednávající o compliance programu farmaceutické společnosti Teva je odrazem praktických zkušeností, které autorka práce načerpala v průběhu své stáže na compliance oddělení jmenované společnosti. Čtvrtá kapitola je zakončena přiblížením kroků, které budou učiněny ze strany orgánů činných v trestním řízení při hodnocení, zda compliance program opravdu může být tím, co právníckou osobu vyviní z trestní odpovědnosti.